

Ministerie van Infrastructuur
en Waterstaat

> Retouradres Postbus 20901 2500 EX Den Haag

De voorzitter van de Eerste Kamer
der Staten-Generaal
Postbus 20017
2500 EA DEN HAAG

**Ministerie van
Infrastructuur en
Waterstaat**

Rijnstraat 8
2515 XP Den Haag
Postbus 20901
2500 EX Den Haag

T 070-456 0000
F 070-456 1111

Kenmerk
IENW/BSK-2025/233025

Bijlage(n)
3

Datum 18 september 2025
Betreft Verslag informele bijeenkomst van Milieuministers d.d.
10-11 juli 2025

Geachte voorzitter,

Met deze brief ontvangt u, mede namens de Minister van Infrastructuur en Waterstaat en de Minister en Staatssecretaris van Landbouw, Visserij, Voedselzekerheid en Natuur, het verslag van de informele bijeenkomst van Milieuministers die op 10 en 11 juli in Aalborg plaatsvond.

Ook wordt de Kamer bijgevoegd non-paper toegestuurd omtrent koolstofverwijdering en de inzet van ETS-middelen, conform de EU-informatievoorzieningsafspraken.

Hoogachtend,

DE STAATSSECRETARIS VAN INFRASTRUCTUUR EN WATERSTAAT - OPENBAAR
VERVOER EN MILIEU,

A.A. (Thierry) Aartsen

DE MINISTER VAN KLIMAAT EN GROENE GROEI

Sophie Hermans

> Retouradres Postbus 20901 2500 EX Den Haag

De voorzitter van de Tweede Kamer
der Staten-Generaal
Postbus 20018
2500 EA DEN HAAG

**Ministerie van
Infrastructuur en
Waterstaat**

Rijnstraat 8
2515 XP Den Haag
Postbus 20901
2500 EX Den Haag

T 070-456 0000
F 070-456 1111

Kenmerk
IENW/BSK-2025/233019

Bijlage(n)
2

Datum 18 september 2025
Betreft Verslag informele bijeenkomst van milieu- en
klimaatministers d.d. 10-11 juli 2025

Geachte voorzitter,

Met deze brief ontvangt u, mede namens de Minister van Infrastructuur en Waterstaat en de Minister en Staatssecretaris van Landbouw, Visserij, Voedselzekerheid en Natuur, het verslag van de informele bijeenkomst van milieu- en klimaatministers die op 10 en 11 juli in Aalborg, Denemarken, plaatsvond.

Ook wordt de Kamer bijgevoegd non-paper toegestuurd omtrent koolstofverwijdering en de inzet van ETS-middelen, conform de EU-informatievoorzieningsafspraken.

Hoogachtend,

DE STAATSSECRETARIS VAN INFRASTRUCTUUR EN WATERSTAAT - OPENBAAR
VERVOER EN MILIEU,

A.A. (Thierry) Aartsen

DE MINISTER VAN KLIMAAT EN GROENE GROEI,

Sophie Hermans

I VERSLAG INFORMELE BIJENKOMST VAN MILIEU- EN KLIMAATMINISTERS D.D. 10-11 JULI 2025

Ministerie van
Infrastructuur en
Waterstaat

Kenmerk
IENW/BSK-2025/233019

Op 10 en 11 juli jl. heeft een informele bijeenkomst van milieu- en klimaatministers plaatsgevonden in Aalborg, Denemarken. Deze informele bijeenkomst stond in het teken van de voorbereidingen richting de VN-klimaatconferentie COP30 en de VN-onderhandelingen voor een mondiaal plasticverdrag (INC5.2) die allebei later dit jaar plaatsvinden.

Ook waren er tijdens de informele bijeenkomst werksessies ingericht over de staat van het Europese milieu in 2025 en richting 2030 en het Europees klimaatbeleid na 2030. Ook werd er door het Deens voorzitterschap een presentatie gegeven over de Overeenkomst van een Groen Denemarken.

De weg naar Brazilië – UNFCCC COP30

Dit jaar vindt van 10 tot 21 november COP30 plaats in Belém, Brazilië. Tijdens de gedachtewisseling over COP30 gaven de Europese milieu- en klimaatministers hun visie op de prioriteiten en uitdagingen van de komende VN-klimaattop.

Voorafgaand aan deze gedachtewisseling deelde het Deens voorzitterschap een discussiestuk waarin vijf hoofdthema's werden geformuleerd: mitigatie en ambitie in *Nationally Determined Contributions* (NDC's), klimaatadaptatie, klimaatfinanciering, mensenrechten en gendergelijkheid, en de koppeling tussen onderhandelingen en de *Climate Action Agenda*.

Mitigatie werd door vrijwel alle lidstaten als een prioriteit gezien voor COP30. De meeste lidstaten waren het erover eens dat het dichten van het gat tussen huidige beloftes en wat nodig is om het 1,5 graden doel te halen de kernopgave van COP30 vormt. Een aantal lidstaten, waaronder Nederland, benadrukte dat het uitfaseren van fossiele brandstofsubsidies een onmisbaar onderdeel van klimaatmitigatie is. Ook onderstreepten enkele lidstaten de noodzaak om grote uitstoters, zoals China, mee te krijgen in ambitieuze actie. In dat kader riepen landen, waaronder Nederland, op om een ambitieus, wetenschappelijk onderbouwde EU NDC, mede op basis van de 2040-doelstelling in te dienen vóór COP30, als voorbeeld voor andere landen. Tijdige en transparante inlevering van de NDC's werd cruciaal genoemd voor geloofwaardigheid.

Voorts werd door een grote groep lidstaten adaptatie als een prioriteit gezien, waarbij enkele lidstaten de kwetsbaarheid van kleine eilandstaten en de noodzaak van versnelling benadrukten. Enkele lidstaten gaven aan dat adaptatie een van de pijlers van COP30 moet zijn, en dat de financiering daarvoor cruciaal is. Deze landen zagen COP30 als een moment om klimaatadaptatie beter te integreren in de *Climate Action Agenda* en te koppelen aan concrete acties en financieringsstromen. De Braziliaanse voorzitter van COP30 werd hierbij gesteund in het initiatief om adaptatie-indicatoren (het *Belém Work Programme*) centraal te stellen.

Vanwege het aangekondigde vertrek van de Verenigde Staten uit de Overeenkomst van Parijs werd de rol van de EU als leider in het multilaterale klimaatproces door vrijwel alle lidstaten genoemd. Tegen de achtergrond van geopolitieke spanningen wezen landen op het belang van het uitdragen van een geloofwaardige EU-boodschap, intern en naar de wereld toe. Een aantal landen is van mening dat samenwerking met grote economieën zoals China noodzakelijk is om van het multilaterale onderhandelingsproces een succes te maken.

Financiering blijft een gevoelig thema, waarbij een meerderheid van de lidstaten oproept om discussies over klimaatfinanciering niet te heropenen, maar juist te focussen op het maken van concrete afspraken over mitigatie en NDC's. Tegelijkertijd erkenden velen dat zowel publieke als private financiering essentieel blijft en dat EU-leiderschap in klimaatfinanciering nodig is. Het aanpakken van subsidies voor fossiele brandstoffen en het stimuleren van private investeringen worden als belangrijke instrumenten gezien om klimaatfinanciering te versterken. Verschillende lidstaten wezen in dit verband ook op het belang van hervormingen in internationale financiële instellingen.

**Ministerie van
Infrastructuur en
Waterstaat**

Kenmerk
IENW/BSK-2025/233019

Een groot aantal lidstaten gaf aan dat mensenrechten, gendergelijkheid en rechten van inheemse volkeren expliciet moeten worden meegenomen in de onderhandelingen en uitkomsten van COP30. Dit sluit aan bij de inzet van het Deens voorzitterschap dat deze thema's tot prioriteit maakte, naast enkele technische klimaatonderwerpen. Ook koppelden enkele lidstaten de sociale rechtvaardigheid aan de noodzakelijke transitie naar een koolstofarme economie en het verkrijgen van brede maatschappelijke steun. Tot slot steunde een aantal lidstaten het idee om de formele VN-onderhandelingen te verbinden met de *breder Climate Action Agenda*. Dit moet leiden tot meer implementatiegerichte uitkomsten en een brug slaan tussen politieke afspraken en concrete acties.

Het Europese milieu — state and outlook 2025 (SOER 2025) and the way ahead towards 2030 rapport

Tijdens de informele bijeenkomst van milieu- en klimaatministers presenteerde het Europees Milieuagentschap (*European Environmental Agency, EEA*) de belangrijkste resultaten van het in september te verschijnen vijfjaarlijkse rapport over de staat van het Europees milieu en EU-milieubeleid. De vooruitgang is getoetst aan de 2030-doelstellingen opgenomen in het Achtste Milieuactieprogramma (8ste MAP).

Volgens het nog te verschijnen EEA-rapport wordt er nog te weinig vooruitgang geboekt in het terugdringen van de EU's productie en consumptie van onder meer energie, infrastructuur, industrie en voedsel. Vervolgens gaf de Commissie in een paneldiscussie met het Europese Milieubureau (*European Environmental Bureau, EEB*) aan de implementatie van bestaand milieubeleid (voortgevloeid uit de Green Deal) te willen prioriteren, om zodoende de staat van het Europese milieu te verbeteren. Milieubeleid zal volgens de Commissie ook beter worden gelinkt aan andere sectoren en fondsen. De lidstaten gaven bijna unaniem aan dat de acties vooral gericht moeten zijn op het verder ontwikkelen en uitwerken van wetgeving voor, en uitvoering van, een circulaire economie. Daarbij moet oog worden gehouden voor het faciliteren van een gelijk speelveld en simplificatie van wet- en regelgeving t.b.v. de uitvoering.

Presentatie over de Overeenkomst van een Groen Denemarken

Het Deens voorzitterschap gaf tijdens de informele bijeenkomst van milieu- en klimaatministers een presentatie over de Overeenkomst van een Groen Denemarken. De Overeenkomst ging van start in juni 2024 en zet door middel van een samenwerkingsverband tussen de overheid, de agrarische sector en milieuorganisaties onder andere in op een 55-65% emissiereductie van de agrarische sector, herstel van biodiversiteit en veengebieden middels landhervorming, en een verdubbeling van biologische landbouw.

De Deense landbouwsector is verantwoordelijk voor 25% van de totale Deense uitstoot. Denemarken heeft onder meer een *Green Land* fonds van 5 miljard euro en een belasting op broeikasgassen voor de landbouwsector in het leven geroepen om de Deense landbouwsector te verduurzamen en de uitstoot van broeikasgassen met 70% te verlagen voor 2030.

**Ministerie van
Infrastructuur en
Waterstaat**

Kenmerk
IENW/BSK-2025/233019

De presentatie werd afgesloten met een bezoek aan het natuurgebied Store Vildmose, waar de natuur na jaren van landbouw, veenontginning en intensief landgebruik langzaam terugkeert.

Europees klimaatbeleid na 2030

Tijdens deze informele bijeenkomst wisselden Europese klimaat- en milieuministers van gedachten over het Europese klimaatbeleid na 2030. Op 2 juli 2025 heeft de Europese Commissie haar voorstel gepubliceerd voor het klimaatdoel voor 2040.¹ De gedachtewisseling ging daardoor vooral over dit Europese tussendoel. Het kabinet heeft de Tweede Kamer middels het gebruikelijke BNC-fiche op 29 augustus jl. geïnformeerd over dit voorstel en het kabinetsstandpunt².

Nagenoeg alle lidstaten, waaronder Nederland, plaatsten een studievoorbehoud omdat de nationale posities op het moment van bespreking nog niet afgestemd waren. Een grote groep lidstaten, waaronder Nederland, verwelkomden in algemene zin het Commissievoorstel voor een netto broeikasgasreductiedoel van 90% in 2040 ten opzichte van 1990, in lijn met het wetenschappelijk advies van de Europese Klimaatraad en de verplichtingen onder de Overeenkomst van Parijs. Hierbij benadrukte Nederland dat het klimaatdoel effectief gehaald kan worden voor het kabinet centraal staat, met een stevig uitvoeringspakket om bedrijven en burgers de goede voorwaarden te bieden de transitie te kunnen maken. Ook was er een groep terughoudende landen die aangaf dat ze het voorstel van de Commissie niet kunnen steunen, o.a. vanwege zorgen over de haalbaarheid, economische impact en nationale belangen zoals fossiele afhankelijkheid. Sommige terughoudende landen verzochten daarom financiële ondersteuning bij verdere beleidsuitwerking.

Een grote meerderheid van de landen verwelkomde de link die in het voorstel wordt gelegd met uitvoeringsmaatregelen, waaronder de Clean Industrial Deal (CID), en de juiste randvoorwaarden zodat het doel haalbaar is. Nederland sprak zich positief uit over de koppeling die wordt gemaakt met het oplossen van knelpunten in de uitvoerbaarheid van de transitie en pleitte er cf. motie Erkens³ voor dat de Commissie, naast de reeds gepresenteerde initiatieven, tijdig met concrete wetgevingsvoorstellen komt die structurele knelpunten in de transitie aanpakken. Zo vroeg Nederland om een Europese aanpak voor hoge netwerktarieven en een sterkere harmonisatie van de methodologie voor netwerktarieven, ondersteuning bij het mitigeren van netcongestie, samenwerking bij de uitrol van (grensoverschrijdende) infrastructuur voor energie en CO₂, het versnellen en stroomlijnen van vergunningprocedures, en het waarborgen van voldoende beschikbaarheid van financiering, duurzame energie en grondstoffen.

Veel lidstaten, waaronder Nederland, spraken hun steun uit voor een zekere mate van flexibiliteit in het behalen van het 2040-doel, zolang dit in lijn is met milieu-integriteit en de doelen van de Overeenkomst van Parijs.

¹ COM (2024) 63

² Kamerstuk 22112-4114

Vanwege beleidsstabiliteit en investeringszekerheid spraken veel lidstaten zich uit voor een tijdig besluit over een Europees tussendoel voor 2040 richting klimaatneutraliteit in 2050. Een grote groep lidstaten, waaronder Nederland, wil dat de Europese *Nationally Determined Contribution* (NDC) voor 2035 gebaseerd zal zijn op het Europese tussendoel voor 2040.

Tot slot onderstreepte een groep lidstaten het belang van voldoende financiële middelen voor de financiering van de transitie. Een grote groep landen verwees daarbij naar het nieuwe Meerjarig Financieel Kader.

De weg naar een juridisch bindend instrument tegen plasticvervuiling

Van 5-14 augustus vonden in Genève de onderhandelingen plaats voor een wereldwijd plasticverdrag. In aanloop naar deze onderhandelingen werd er tijdens de informele bijeenkomst gesproken over de EU-inzet. Het Deens voorzitterschap en de Europese Commissie gaven aan dat de onderhandelingen niet makkelijk zullen zijn en dat er vooral moet worden geïdentificeerd wat de harde compromissen zijn waar de lidstaten het over eens kunnen worden.

De meeste lidstaten gaven aan de eerder vastgestelde ambitie op artikel 3 van het voorgestelde verdrag (gericht op het beheer van problematische plastic producten en het verbieden van plastics die risico's vormen voor de gezondheid van mens of milieu) niet verder te willen verzwakken. Ook wilde een groot deel van de lidstaten niet tornen aan de ambitie van artikel 6 dat zich richt op de levering van plastic en duurzame productie. Wel zou de EU zich flexibel kunnen opstellen over het opnemen van opt-ins en opt-outs en tijdsgebonden regelingen onder artikel 3, zolang hier duidelijke afspraken over worden gemaakt, alsook op de tijdlijn van implementatie.

Door een groot aantal lidstaten werd het belang van het opnemen van de gehele levenscyclus van plastic binnen het verdrag benadrukt. Ook gaf een aantal lidstaten aan dat er moet worden gekeken naar (vrijwillige) financiële bijdragen, waarop een klein aantal andere lidstaten werd aangegeven

De Commissie sloot af met de oproep aan de lidstaten om tijdens de onderhandelingen in Genève een realistische en flexibele houding aan te nemen.

II NON-PAPER KOOLSTOFVERWIJDERING EN INZET ETS-MIDDELEN

Deze bijlage bevat het *non-paper on analysing removals in the ETS* dat op 27 mei jl. aan de Europese Commissie is gestuurd. Ondertekenaars Finland, IJsland, Nederland, Noorwegen, Oostenrijk en Zweden roepen hierin de Commissie op relevante zaken voor de ontwikkeling van koolstofverwijdering te analyseren ter voorbereiding van onder meer de herziening van het EU ETS.

Austria, Finland, Iceland, the Netherlands, Norway, and Sweden call on the European Commission to analyse how permanent carbon dioxide removals can be integrated in the 2040 climate framework and the EU ETS

Joint proposal for aspects for analysis in the future Commission report, impact assessment and legislative proposal for the inclusion of carbon removals under emissions trading, as required under EU ETS, Art 30 (5) a. Note this proposal is supplementary to earlier positions¹ and the proposal does not prejudge the position of any signatory on the post-2030 climate framework.

While emission reductions remain a priority, permanent carbon dioxide removals (CDR) such as carbon capture and storage from biogenic sources (BioCCS) or directly from the atmosphere (DACCS) will play a significant role in meeting our climate goals, both at the EU and global level. The European Commission's 2040 communication estimates that up to 75 Mt CO₂ permanent removals are needed to counterbalance residual emissions and reach the recommended 90% climate target in 2040. Both permanent and temporary CDR will be needed to achieve climate neutrality in Europe at the latest by 2050, and net-negative emissions after.

There is currently no coherent policy framework for permanent CDR in the EU. At this time, the rollout and innovation of permanent CDR is therefore fully dependent on the voluntary carbon market, public funding programmes and the expectation of future integrations in compliance markets such as the EU ETS. Uncertainties when it comes to the long-term integration of permanent carbon removals and a lack of self-sustaining and market-viable business cases may result in insufficient investments.

To address this, the EU must develop common instruments and a clear pathway to develop and roll out carbon removals as soon as possible. As the atmospheric net results of mitigating CO₂ emissions and removing an equal amount of CO₂ using permanent CDRs are closely related, incentives for these technologies should be aligned to ensure a more cost-effective climate regulation. This will incentivise the deployment of the technologies and increase the long-term certainty for investors. This should be done while ensuring a continued focus on emission reductions, a strong monitoring, reporting and verification system (MRV), sustainability, and synergy with other European policy goals.

The upcoming Commission report on the integration of permanent carbon removals in the EU ETS provides the opportunity to analyse and deploy possible ways forward on integrating BioCCS and DACCS into the EU climate policy architecture. We call on the Commission to utilise the latest scientific advice available and follow IPCC guidelines, when available, and to in particular:

1. Focus on the development of policy instruments, including market-based economic incentives, to develop and roll out *permanent* carbon removals, and to do so in a way that does not distort the deployment of emissions reductions or non-permanent removals such as nature-based removals.
2. Analyse how the methodologies from the EU ETS for fossil-CCS and the EU's certification framework (CRCF) can contribute to strong quantification for permanent CDR technologies and what alterations are required to maintain consistency with national and European emissions reporting and accounting.
3. Examine different options for integrating permanent carbon removals into the EU ETS, including their effect on marginal compliance costs, certificate prices and public resources by utilising and/or combining:
 - a. removal allowances that are cancelled out by auctioning fewer allowances, thus maintaining the existing cap; for the long term also analysing removal allowances issued in addition to the existing EU ETS cap

¹ Such as the Dutch Roadmap for Carbon Removals and this roadmap's position on the ETS1 as well as the Dutch working paper attached to this roadmap.

- b. requirement for companies to purchase a specific quantity of removal certificates for compliance and for potential future surrender
- c. procurement of removal allowances using ETS revenues, e.g. through the EU Innovation Fund, to incentivise deployment of permanent carbon removals
- 4. Considering how to provide additional funding for procuring carbon removals
- 5. Include the positive effects of removals on European competitiveness and clean growth

We note that at this moment, BioCCS and DACCS are widely seen as the only permanent carbon removal technologies with regulatory frameworks mature enough to ensure a safe integration in the EU ETS. However, as robust MRV systems for other CDR technologies that ensure permanent storage come available, other techniques could also be considered. The MRV must provide clarity on key principles, including guaranteeing permanent storage and sustainability. We also note that permanent CDR is expected to be needed to cover residual emissions not only within the EU ETS but also in other parts of the economy.

Linking permanent removals to European competitiveness and clean growth

Carbon removals are likely to have very beneficial effects on both clean growth and the progress towards our climate targets. Achieving worldwide climate targets cannot be done without removals, but these technologies are yet to be developed: there is potential here for a burgeoning industry that can provide us with clean economic development, export development, and European jobs. Our existing policy frameworks put the EU in a good position to be an early mover. We note this should occur with strong consideration for regulatory simplicity.

Developing carbon removals is required to help us achieve the climate targets for hard to abate emissions. While care should be maintained to avoid abatement deterrence to the largest extent possible, developing more effective and cheaper removal technologies will help achieve our long-term climate targets with less pressure on our society and economic activities. It is therefore imperative we act fast and decisively.

Signed by

*Mag. Norbert Totschnig, MSc
Federal Minister of Agriculture and Forestry, Climate and Environmental Protection, Regions and Water Management of Austria*

*Sari Multala
Minister of Climate and the Environment of Finland*

*Jóhann Páll Jóhannsson
Minister of the Environment, Energy and Climate of Iceland*

*Sophie Hermans
Minister of Climate Policy and Green Growth of the Netherlands*

*Andreas Bjelland Eriksen
Minister of Climate and Environment of Norway*

*Romina Pourmokhtari
Minister for Climate and the Environment of Sweden*

Aan

Minister
Staatssecretaris

nota

Beslisnota verslag informele bijeenkomst van
Milieuministers 10-11 juli 2025

TER BESLISSING

Datum

12 september 2025

Onze referentie

IENW-BSK-2025/233027

Opgesteld door

DG Milieu en Internationaal
Dir. Internationaal
Afd. F

Beslistermijn

15-09-2025

Bijlage(n)

3

Aanleiding

Bijgaand treft u het verslag aan van de informele bijeenkomst van Milieuministers van 10 en 11 juli 2025 te Aalborg, Denemarken. Het verslag wordt ook voorgelegd aan de Minister van Klimaat en Groene Groei, en de Minister en Staatssecretaris van Landbouw, Visserij, Voedselzekerheid en Natuur, aangezien er tijdens deze informele bijeenkomst agendapunten zijn behandeld die onder hun portefeuilles vallen.

Ook wordt een non-paper van het Ministerie van Klimaat en Groene Groei meegestuurd omtrent koolstofverwijdering en de inzet van ETS-middelen te delen conform de EU-informatievoorzieningsafspraken.

Geadviseerd besluit

Staatssecretaris:

U wordt geadviseerd om akkoord te gaan met:

- De gehele inhoud van het verslag;
- De ondertekening van de Kamerbrieven aan de Eerste en Tweede Kamer, en deze mede namens u te versturen.

Minister:

U wordt geadviseerd om akkoord te gaan met:

- De inhoud van het verslag op uw onderwerpen (COP30 en SOER 2025) en de Kamerbrieven aan de Eerste en Tweede Kamer mede namens u te versturen.

Beslistermijn

De Tweede Kamer dient de stukken zo spoedig mogelijk te ontvangen.

Informatie die niet openbaargemaakt kan worden

Niet van toepassing

Bijlagen

Volgnummer	Naam	Informatie
------------	------	------------

02	TK-brief verslag informele bijeenkomst van Milieuministers 10-11 juli 2025	Kamerbrief met het verslag van de informele bijeenkomst van Milieuministers
03	EK-brief verslag informele bijeenkomst van Milieuministers 10-11 juli 2025	Afschrift van de Kamerbrief met het verslag van de informele bijeenkomst van Milieuministers
04	Shared non-paper on analysing removals in the ETS	Non-paper

Datum

12 september 2025

Onze referentie

IENW-BSK-2025/233027

Opgesteld door

DG Milieu en Internationaal

Dir. Internationaal

Afd. F

Aan

Minister

Staatssecretaris

Bijlage(n)

3